

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งเป็นการศึกษาและสำรวจตัวแปรในปรากฏการณ์ และค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ของปรากฏการณ์นั้น เนื่องจากการศึกษาแบบนี้เป็นการศึกษาถึงสิ่งที่เกิดขึ้นแล้ว (Expost Facto) ดังนั้น การศึกษาหรือการวัดตัวแปรจึงเป็นการวัดเพียงครั้งเดียวต่อกลุ่มคนที่ต้องการศึกษาเพียงกลุ่มเดียว โดยไม่ได้สร้างปัจจัยอื่นเพิ่มในการวัดและการศึกษา (One Shot Descriptive Study) ในการศึกษาถึงปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการพัฒนาเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวตัวอย่างของชาวบ้านปราสาทนี้ ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยการสัมภาษณ์ และการสังเกตเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัยดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ชาวบ้านปราสาทใต้ ตำบลธารปราสาท จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งปัจจุบันได้มีการพัฒนาหมู่บ้านให้เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวตัวอย่าง จำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร ปี พ.ศ. 2538 มี 1,050 คน หรือ 190 หลังคาเรือน แต่จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่จริงมี 822 คน เป็นชาย 426 คน หญิง 396 คน โดยบ้านปราสาทใต้นี้แบ่งการปกครองออกเป็น 9 คุ่ม แต่ละคุ่มจะมีหัวหน้าคุ่มของตนเอง ได้แก่ คุ่มสามัคคีพัฒนา รวมมิตรพัฒนา รวมญาติสามัคคี OKพัฒนา รวมญาติพัฒนา ยุงทองพัฒนา ประสานมิตรพัฒนาเย็นจิตพัฒนา และตะวันรอนพัฒนา (พ.ศ. 2538)

กลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจาก กระบวนการในการพัฒนาหมู่บ้านปราสาทให้เป็น หมู่บ้านท่องเที่ยวตัวอย่างนี้ มีพัฒนาการและลำดับขั้นตอนโดยอาศัยระยะเวลา จึงสามารถแบ่งประชากรของบ้านปราสาทออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามลำดับการยอมรับการพัฒนาและใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified random sampling) จากกลุ่มที่แบ่งไว้ 4 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มผู้นำชุมชนหรือกรรมการหมู่บ้าน
2. กลุ่มผู้ยอมรับการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้น (ผู้เข้ารับการอบรมรุ่นแรก)
3. กลุ่มผู้ยอมรับการพัฒนา เมื่อโครงการผ่านไปได้ระยะหนึ่ง (ผู้เข้ารับการอบรมรุ่นที่สอง)
4. กลุ่มผู้ไม่ยอมรับการพัฒนา (ผู้ไม่เข้ารับการอบรมใด ๆ เลย)

จำนวนตัวอย่างใช้วิธีเปิดตารางสำเร็จของ Taro Yamane (Taro Yamane, อ้างใน วิเชียร เกตุสิงห์, 2537 : 29) จากจำนวนประชากร 822 คน ต้องการความเชื่อมั่น 95% ความผิดพลาดไม่เกิน 5% ได้จำนวนตัวอย่าง 222 คน จากตาราง สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำรายชื่อตามทะเบียนราษฎรมาแบ่งเป็น 4 กลุ่มดังกล่าวข้างต้น แล้วจับฉลากรายชื่อแต่ละกลุ่มตามสัดส่วน รวม 222 คน ดังนี้

กลุ่มประชากร	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ผู้นำชุมชนหรือกรรมการหมู่บ้าน	38	9
ผู้เข้าอบรมรุ่นแรก	31	7
ผู้เข้าอบรมรุ่นที่สอง	26	6
ผู้ไม่เข้าอบรมใด ๆ เลย	727	200
รวม	822	222

แต่เมื่อทำการวิจัย สามารถเก็บข้อมูลได้จากกลุ่มตัวอย่างเพียง 208 คน คิดเป็นร้อยละ 93.7

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้ นอกเหนือจากการสังเกตแล้วยังใช้แบบสอบถามโดยวิธีการสัมภาษณ์ ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 73 ข้อ ลักษณะของคำถามแบ่งเป็นคำถามปลายปิด (Closed - ended Question) แบบมีตัวเลือกในตอนนที่ 1 - 2 แบบคำตอบใช้มาตราส่วนประมาณค่าของลิเคอร์ท (Likert Scale) เพื่อวัดทัศนคติและมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ในตอนนที่ 3 - 5 และลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิด (Opened - ended Question) ในตอนนที่ 6 เพื่อถามถึงความคิดเห็นทั่ว ๆ ไป โดยแบ่งเนื้อหาของคำถามออกเป็น

- ตอนนที่ 1 ลักษณะทางประชากร
- ตอนนที่ 2 พฤติกรรมการสื่อสาร
- ตอนนที่ 3 ความทันสมัยในระดับบุคคล
- ตอนนที่ 4 ทัศนคติต่อการพัฒนา
- ตอนนที่ 5 ความน่าเชื่อถือของเจ้าหน้าที่ฯ
- ตอนนที่ 6 คำถามทั่ว ๆ ไป

สำหรับการทดสอบแบบสอบถามที่สร้างขึ้นได้นำแบบสอบถามที่ได้เรียบเรียงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษา นักวิชาการ เป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (wording) เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขและเลือกเอาเฉพาะข้อความที่มีความเที่ยงตรง แล้วนำไปทดลองใช้ (try-out) โดยจับฉลากชื่อหมู่บ้านขึ้นมา 1 หมู่บ้านในจำนวน 16 หมู่บ้าน ที่อยู่ในตำบลธารปราสาท เช่นเดียวกัน จำนวน 25 คน แล้วทำการคำนวณค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้วิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ผลการคำนวณดังนี้

ค่าความเชื่อถือได้ ของคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการสื่อสาร	= .897
ค่าความเชื่อถือได้ ของคำถามเกี่ยวกับความทันสมัยในระดับบุคคล	= .899
ค่าความเชื่อถือได้ ของคำถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อการพัฒนา	= .741
ค่าความเชื่อถือได้ ของคำถามเกี่ยวกับความเชื่อถือของเจ้าหน้าที่ฯ	= .998

จากผลการคำนวณถือว่าความเชื่อถือได้อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้จนถึงเชื่อถือได้สูงมาก

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่กำหนดเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

1.1 ลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อปี ตำแหน่งทางสังคม จำนวนของกลุ่มหรือชมรมในหมู่บ้านที่เข้าร่วมกิจกรรม

1.2 พฤติกรรมการสื่อสาร ได้แก่ การเปิดรับสื่อมวลชน การติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น การเป็นผู้นำทางความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับนวัตกรรม การติดต่อกับสังคมภายนอก

1.3 ความทันสมัยในระดับบุคคล ได้แก่ การเป็นเจ้าของอุปกรณ์อำนวยความสะดวกที่ทันสมัย ทักษะคิดที่แสดงบุคลิกภาพด้านความทันสมัยในระดับบุคคล

1.4 ความน่าเชื่อถือของเจ้าหน้าที่ ได้แก่ ความน่าไว้วางใจ ความเชี่ยวชาญในการดำเนินโครงการ และวิธีการถ่ายทอด ความรู้ ความคล่องตัวในการทำงาน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะคิดที่มีต่อการพัฒนาหมู่บ้าน ได้แก่ การคาดหวังผลประโยชน์ที่ได้รับ

คุณลักษณะการพัฒนา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการสัมภาษณ์จากแบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง และการสังเกต

2. ข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากการค้นคว้า หนังสือ ตำรา เอกสาร รายงานการวิจัย ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

จากการเก็บข้อมูลภาคสนามกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดจำนวน 222 คน พบว่า เมื่อลงมือเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยการเข้าไปติดตามสัมภาษณ์ สามารถติดตามสัมภาษณ์ชาวบ้านกลุ่มตัวอย่างได้เพียง 208 คน ซึ่งมีสาเหตุมาจาก

1. ชาวบ้านบางคนโยกย้ายไปทำมาหากินยังหมู่บ้านอื่น
2. มีการย้ายถิ่นเพื่อการประกอบอาชีพในกรุงเทพฯ เป็นการชั่วคราว ประชากรที่เหลือนอยู่เป็น คนสูงอายุ และเด็กเป็นส่วนใหญ่ ประชากรที่มีช่วงอายุตั้งแต่ 25 ปีลงมา หรือเป็นชาย มักจะไปประกอบ อาชีพในท้องถิ่นอื่น
3. ประชากรบางคนเมื่อพ้นฤดูการทำนามักจะสมัครเข้าทำงานเป็นลูกจ้างรายวันในโรงงาน อุตสาหกรรมใกล้บ้าน เช่น โรงงานเกลือ โครงการก่อสร้างต่าง ๆ ซึ่งมีช่วงเวลางานไม่แน่นอน เมื่อไปขอ สัมภาษณ์ ในตอนกลางวันก็มักจะไม่มีพบ เมื่อเข้าไปสัมภาษณ์ในตอนกลางคืนก็จะไม่ได้รับความร่วมมือ เท่าที่ควร เนื่องจากการทำงาน อย่างไม่ก็ตาม ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 208 คน ที่ได้รับคิดเป็นร้อยละ 93.7 ของประชากรกลุ่ม

เกณฑ์การให้คะแนน

1. การมีสื่อต่าง ๆ ในบ้าน

มี	=	1 คะแนน
ไม่มี	=	0 คะแนน
2. การเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ

เปิดรับ	=	1 คะแนน
ไม่เปิดรับ	=	0 คะแนน
3. ความถี่ในการเปิดรับข่าวสาร

ทุกวัน	=	4 คะแนน
4 - 5 วันต่อสัปดาห์	=	3 คะแนน
2 - 3 วันต่อสัปดาห์	=	2 คะแนน
1 วันต่อสัปดาห์	=	1 คะแนน
4. แหล่งรับข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ข้อละ 1 คะแนน และ 0 คะแนน สำหรับข้อที่ไม่ใช่แหล่งข้อมูล

5. การสมัครเข้าร่วมโครงการ

สมัครทันที = 1 คะแนน

ไม่สมัครทันที = 0 คะแนน

6. การติดต่อกับสังคมภายนอก

บ่อยมาก = 4 คะแนน

ค่อนข้างบ่อย = 3 คะแนน

ปานกลาง = 2 คะแนน

ค่อนข้างน้อย = 1 คะแนน

สำหรับคำตอบว่าไม่เดินทางออกนอกหมู่บ้านในรอบ 3 เดือน = 0 คะแนน

7. การเป็นเจ้าของอุปกรณ์อำนวยความสะดวก

มี = 1 คะแนน

ไม่มี = 0 คะแนน

8. ทักษะที่แสดงบุคลิกภาพด้านความทันสมัยในระดับบุคคล

เห็นด้วยอย่างยิ่ง = 4 คะแนน

เห็นด้วย = 3 คะแนน

เฉย ๆ หรือไม่แน่ใจ = 2 คะแนน

ไม่เห็นด้วย = 1 คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง = 0 คะแนน

9. การคาดหวังผลประโยชน์ที่จะได้รับ

มากที่สุด = 4 คะแนน

มาก = 3 คะแนน

ปานกลาง = 2 คะแนน

น้อย = 1 คะแนน

น้อยที่สุด = 0 คะแนน

10. ทักษะคิดต่อคุณลักษณะการพัฒนา

เห็นด้วยอย่างยิ่ง = 4 คะแนน

เห็นด้วย = 3 คะแนน

เฉย ๆ หรือไม่แน่ใจ = 2 คะแนน

ไม่เห็นด้วย = 1 คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง = 0 คะแนน

11. ความน่าเชื่อถือของเจ้าหน้าที่

เห็นด้วยอย่างยิ่ง = 4 คะแนน

เห็นด้วย = 3 คะแนน

เฉย ๆ หรือไม่แน่ใจ = 2 คะแนน

ไม่เห็นด้วย = 1 คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง = 0 คะแนน

การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนน (ข้อ 8 - 11)

0 - 0.49 หมายถึง น้อยที่สุดหรือมีทัศนคติทางลบ (ที่ไม่ดี) มาก

0.50 - 1.49 หมายถึง น้อยหรือมีทัศนคติทางลบ (ที่ไม่ดี)

1.50 - 2.49 หมายถึง ปานกลางหรือมีทัศนคติเป็นกลาง

2.50 - 3.49 หมายถึง มาก หรือมีทัศนคติทางบวก (ดี)

3.50 - 4.00 หมายถึง มากที่สุด หรือมีทัศนคติทางบวก (ดี) มาก

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังการสัมภาษณ์ และตรวจสอบข้อมูล นำข้อมูลที่ได้รับมาประมวลผลและวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) โดยวิธีการวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ มีดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายข้อมูลด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

ใช้การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (Oneway-ANOVA) สำหรับเปรียบเทียบหาความแตกต่างในทัศนคติที่มีต่อการพัฒนาเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจำแนกตามกลุ่มตัวแปรด้านลักษณะทางประชากร

ใช้การคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อดูลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวแปร อันได้แก่ พฤติกรรมการสื่อสาร ความทันสมัยในระดับบุคคล และความน่าเชื่อถือของเจ้าหน้าที่ กับตัวแปรตามคือ ทัศนคติต่อการพัฒนาเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวตัวอย่าง